

विषुद्धि adj. so nach *Sis.* allverletzend so v. a. *Pfeil*: विषुद्धिः पञ्चमूर्तुर्गिरा RV. 8, 26, 15. Wir nehmen eine Entstellung des Textes an aus विषुकुर्वे d. i. *कुर्वन्* इव; s. u. d. W.

विषुप n. = विषुव *Aequinoctium* BHAR. zu AK. 1, 1, 3, 14 nach ÇKDR.

विषुव adj. verschiedenfarbig, — artig NIR. 11, 23. अर्कनी RV. 1, 123, 7. 6, 58, 1. विषुवे पर्यसि सस्मिन्धन् 1, 186, 4. 5, 15, 4. 6, 70, 3. 10, 10, 2 (vgl. VS. 6, 20. TS. 1, 3, 20, 1). जन्मेसु 64, 5. इन्द्र VS. 8, 30. हृदांसि TS. 5, 3, 2. पशवः 3.

विषुव m. n. = विषुवत् *Aequinoctium* AK. 1, 1, 3, 14. H. 146. Dvirupak. in Verz. d. Oxf. H. 194, b, No. 449. WEBER, GJOT. 77. विषुवे MBH. 3, 13475. fg. BHAG. P. 7, 14, 20. MĀRK. P. 31, 21. समये HIT. 114, 22. — Vgl. जल°, महा° महाविषुवसंक्रांती HIT. 114, 22, v. l.).

विषुवस्तोम (विषुवत् + स्तोम) m. N. eines Ekāha Āc. Ça. 10, 1, 3.

विषुवैत् und **विषुवैत्** (von विषु) 1) adj. (an beiden Seiten gleichmässig Theil nehmend u. s. w.) die Mitte haltend, in der Mitte befindlich: स्वादित्या विषुवतो मधः पिबति गौर्यः RV. 1, 84, 10. प्रबाहुवसतः शिर एव विषुवान् AIT. Br. 4, 22. विषुवतो भवति श्रेष्ठतामश्नुवते so v. a. diejenigen, deren Entscheidung den Ausschlag giebt ebend. TS. 7, 4, 3, 4.

— 2) m. Mitteltag (in einer best. Jahresfeier), so vielleicht schon AV. 11, 7, 15. एकविंशमेतदह्नरूपति विषुवतं मध्ये संवत्सरस्य AIT. Br. 4, 18.

22. 3, 41. 6, 18. ÇAT. Br. 10, 1, 2, 2. 3, 14. 23. 4, 2, 2, 1. 8. ÇĀNKH. Br. 25, 1.

26, 1. PĀNĀV. Br. 4, 5, 2. 5, 9, 10. KĀTJ. Ça. 24, 3, 20. 3, 9, 17. — 3) m.

N. eines Ekāha PĀNĀV. Br. 20, 3, 2. KĀTJ. Ça. 23, 1, 15. MAÇ. 2, 5 in

Verz. d. B. H. 72. — 4) m. n. *Aequinoctium* AK. 1, 1, 3, 14. TRIK. 3, 3,

246. H. 146. Dvirupak. in Verz. d. Oxf. H. 194, b, No. 449. WEBER, GJOT.

77. fg. 108. 112. JĀGĒ. 1, 217 (neutr.). विषुवति MBH. 3, 13477. विषुव-

त्पूर्णशीतांशु (so ist zu schreiben) RĀGA-TAR. 2, 10. विषुवत्संक्रांती HIT.

ed. JOHNS. 2434. विषुवत्कर्पा SŪRJAS. 3, 13. विषुवत्प्रभा 13. विषुवद्वा 7.

विषुवद्दिन und विषुवदिवस GANIT. SPASHṬ. 46. विषुवद्वलय *Aequator*

GOLĀDH. 5, 10, 17. विषुवद्वत् (Bīḡvhatbrit im Arabischen LIA. Anh.

zum IIten und IVten Bde S. 58) n. dass. Comm. zu 5, 10. विषुवन्म-

ण्डल n. dass. ebend. SŪRJAS. 3, 6. GANIT. TRIPRAÇ. 13, Comm. — 5) m.

Scheitelpunkt, vertex überh.: धूममारादपश्य विषुवतो पर एनावरेण RV.

1, 164, 43. मनुमेषं विततं सक्तानां विषुवति AV. 9, 3, 8. — Vgl. विषुवत.

विषुकुर्वे adj. nach beiden Seiten zerfallend, zweispaltig: विषुकुर्वे-

मिव धन्वना व्यस्याः परिपन्थिनम् so v. a. zerschneide mit dem Pfeile in

zwei Stücke Āc. Ça. 5, 3, 22. परावद् इहोदी ये विषुकुर्वेः LĪTJ. 3, 11, 3.

In RV. 8, 26, 15 vermuthen wir विषुकुर्वे d. h. *कुर्वन्* इव यस्मिन् in

zwei Theile getheilt nämlich für jeden Āc. in einen Theil.

विषुचक = विषुचिका, loc. °के (aus metrischen Gründen) MBH. 12,

11268 nach der Lesart der ed. Bomb., विप्रचिके ed. Calc.

विषुचि = विषुचीन Bez. des überall hindringenden Manas BHAG. P.

4, 29, 16 (ed. Bomb. fälschlich विषुचीर्मनः).

विषुचिका (von विषुची) f. eine best. Krankheit (Indigestion mit Aus-

leerungen nach beiden Seiten d. h. nach oben und nach unten) VS. 19, 10.

TBR. 2, 6, 1, 5. nach WISE 330 die Cholera in ihrer sporadischen Form. SCHIEF-

NER, Lebensb. 224 (94). Suçr. 1, 82, 5. 2, 219, 19. 429, 19. 518, 2. fgg. VĀGBH. 8,

5. 8. Verz. d. B. H. No. 933. 938. Verz. d. Oxf. H. 304, a, 22. 312, b, 6. VĀ-

VI. Theil.

RĀH. BRH. S. 87, 44. TATTVA. 30. Spr. (II) 103. KATHĀS. 70, 8. PĀNĀT. 138, 8. RĀGA-TAR. 8, 88. ईर्ष्याविषविषुचिकाः 3, 512. Wird häufig fälschlich विमूचिका und विप्रचिका geschrieben und Suçr. 2, 518, 5 auf सूची zurückgeführt.

विषुची s. विषुचि.

विषुचीन (von विषुचि) adj. nach den Seiten hinaus gehend, auseinander fahrend, — stiebend (Gegens. समीचीन) RV. 1, 164, 38. त्रेत्रियं विषुचीनमनीनशत् AV. 3, 7, 1. 8, 6, 10. सपत्नान्विषुचीनान्वयंस्पताम् VS. 17, 64. विषुचीनं रेतुः परासिचति daneben, daran vorüber TS. 5, 2, 3, 3. 9, 4. sich überallhin verbreitend: गन्ध BHAG. P. 10, 15, 25. subst. Bez. des überall hindringenden Manas 4, 25, 55.

विषुवत् s. विषुवत्.

विषुवैत् (विषु + वृत्) adj. das Gleichgewicht haltend: रथ RV. 2, 40,

3. को अस्मिन्नापो व्यदधाद्विषुवैत्: gleichmässig vertheilt AV. 10, 2, 11.

विषुवदिन्द्रो अमर्तेतु नुधः neutral d. h. unbetheilt an RV. 10, 43, 3.

विषोढ s. u. सक्तु mit वि.

विषोषधी (2. विष + घो) f. *Tiaridium indicum* Lehm. (नागदन्ती) RATNAM. im ÇKDR.

विष्क, **विष्कयति** (दर्शने) DHĀTUP. 35, 84, b, v. l.

विष्क m. ein zwanzigjähriger Elephant Çiç. 18, 27 und VAI. bei MALLIN. zu d. St. vielleicht nur fehlerhaft für विष्क.

विष्कन्ध (2. वि + स्कन्ध) n. vermuthlich Bez. einer Krankheit AV. 1, 16, 3. 2, 4, 2. fgg. 3, 9, 2. 6. 4, 9, 5. 19, 34, 5. TS. 7, 3, 11, 1.

विष्कन्धैषण adj. das Vishkandha verderbend AV. 2, 4, 1. 3, 9, 6.

विष्कम्भ (von स्कम्, स्कम् mit वि) m. 1) Stütze: (धारयति) प्रपति-

प्यदिवागारं विष्कम्भः साधु योजितः Suçr. 1, 87, 11. am Wagen LĪTJ. 1,

9, 23. — 2) Riegel AK. 2, 2, 17. Schol. zu RAGH. ed. Calc. 16, 6. — 3) ein

Pfosten, um den sich der Strick des Butterstössels windet, H. 1023. —

4) Breite, Durchmesser; = विस्तृति, विस्तार H. an. 3, 458. MED. bh. 19.

MBH. 6, 401. 405. fg. 409. 482. 484. fgg. HARIV. 8990. उच्छ्रयो ऽङ्गुलत-

त्यो हारस्यर्थेन विष्कम्भः VARĀH. BRH. S. 33, 24. fg. 79, 10. MĀRK. P. 49,

44. H. 132, Schol. अन्तरं MBH. 6, 200. 453. Verz. d. Oxf. H. 48, a, 41.

Durchmesser eines Kreises COLEBR. Alg. 87. ĀRJABHATĪJA 2, 7, 10. वि-

ष्कम्भार्ध Halbmesser 11. — 5) Hinderniss H. an. MED. (प्रतिविम्ब feh-

lerhaft für प्रतिबन्ध). HALĀJ. 4, 84. — 6) in der Dramatik Vorspiel am

Anfange eines Actes, in welchem der Zuschauer mit dem bekannt ge-

macht wird, was ihm zum Verständniss des Folgenden unumgänglich

nothwendig ist, BHAR. NĪTJAÇ. 18, 34. DAÇAR. 1, 52. fg. SĀH. D. 308. PRA-

TĀPAR. 22, b, 7. ĠAGADDHARA in der Vorrede zu DAÇAR. 13. = द्व्यकावयव

H. an. = द्व्यकाङ्गप्रभेद MED. Vgl. BÖHTLINGK in der Einl. zu ÇĀK. XII. fg.

BOLLENSSEN in den ANIMM. zu VIER. S. 369. fg. — 7) eine best. Stellung

der Jogin H. an. MED. — 8) Bez. eines der 27 astr. Joga und zwar

des ersten H. an. MED. COLEBR. Misc. Ess. II, 363 (hier fehlerhaft वि-

ष्कुम्भ). SAMSK. K. 2, a, 3. — 9) N. pr. eines Gebirges MĀRK. P. 34, 19.

53, 11. — 10) N. pr. eines zu den Viçve Devāḥ gezählten göttlichen

Wesens HARIV. 11543, wo vielleicht so zu lesen ist für विष्कुम्भः नि-

कुम्भ LANGLOIS, विष्टर die neuere Ausg. — 11) Baum AÇĀJA im ÇKDR.

— Hier und da fälschlich विष्कम्भ geschrieben. Vgl. दण्ड°, वज्र°.